

Asia: VN/3629/2021

Lausuntopyyntö: Sosiaali- ja terveysministeriön asetus kansalaisen käyttöliittymään liitettävistä toiminnoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: (VN/3629/2021)

Asia: Asetus kansalaisen käyttöliittymään liitettävistä toiminnoista

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE on valtioneuvoston asettama neuvottelukunta, joka toimii YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen (SopS 26 ja 27/2016; YK:n vammais-yleissopimus) kansallisena koordinaatiomekanismina.

Vammaisyleissopimus on Suomessa osa velvoittavaa lainsäädäntöä. VANE tarkastelee asetusta vammaisyleissopimuksen näkökulmasta. Seuraavassa ensin VANEn näkemys esitykseen ja sen jälkeen asian kannalta olennaiset YK:n vammaisyleissopimuksen 9 ja 25 artiklan nostot.

VANEn näkemys esitettyyn asetukseen

Esitetyllä asetuksella säädettäisiin siitä, että kansalaisen käyttöliittymän avulla potilaalle voitaisiin antaa todistus kaikista hänelle annetuista rokotuksista ja todistus hänen laboratoriotutkimustensa tuloksista. Asetuksessa ei kuitenkaan otettaisi kantaa siihen, mihin todistuksia käytettäisiin, vaan ainoastaan mahdollistettaisiin todistusten antaminen kansalaisen käyttöliittymän eli Omakanta-palvelun avulla. Vapaaehtoisista covid 19 -rokotuksista annetussa valtioneuvoston asetuksen (1105/2020) 4 §:n 3 momentissa säädetään, että rokotetulle on tarvittaessa annettava todistus annetusta rokotuksesta.

VANE pitää esitettyä asetusta kannatettavana ja Omakantaa tarkoitukseen sopivana. Tähänastisten käyttökokemusten perusteella Omakanta on osoittanut esimerkiksi tietokoneen ja mobiililaitteiden apuvälinekäyttäjille pääsääntöisesti saavutettavaksi. VANE haluaa kuitenkin muistuttaa siitä, että vammaisten ja muiden toimintarajoitteisten kansalaisten joukossa on ihmisiä, joille Omakannan käyttö ei ole mahdollista. Heillä tulisi kuitenkin olla yhden-vertainen mahdollisuus saada tarvittaessa todistus annetusta rokotuksesta tai laboratoriotutkimuksen tuloksesta.

YK-sopimuksen 9 ja 25 artiklat

YK:n vammaisyleissopimuksen 9 artiklassa, joka käsittelee esteettömyyttä ja saavutettavuutta todetaan seuraavaa: ”Jotta vammaiset henkilöt voisivat elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla, sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn fyysiseen ympäristöön, kuljetukseen, tiedottamiseen ja viestintään, muun muassa tieto- ja viestintäteknologiaan ja -järjestelmiin, sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin sekä kaupunki- ja maaseutualueilla.”

Yleissopimuksen terveyttä koskevassa 25 artiklassa todetaan, että sopijaosapuolet: ”a) järjestävät vammaisille henkilöille samanlaajuiset, -laatuiset ja -tasoiset maksuttomat tai kohtuuhintaiset terveydenhuoltopalvelut ja -ohjelmat kuin muille, myös seksuaali- ja lisääntymisterveyden sekä väestöpohjaisten kansanterveysohjelmien alalla”

Asetusluonnos vastaa hyvin YK:n vammaisyleissopimuksen em. velvoitteita.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta

Jaana Huhta Merja Heikkonen

puheenjohtaja pääsihteeri

Heikkonen Merja
Sosiaali- ja terveysministeriö - Vammaisten henkilöiden oikeuksien
neuvottelukunta VA'NE